

GLASILO DELOVNIH LJUDI DO BETI, KOMET

Doseženi zastavljeni cilji

26. februarja 1981 smo imeli zbor komunistov delovne organizacije Beti. Udeležili so se ga tudi Boris Garbič, sekretar MS ZKS za Dolenjsko, Jože Mozečič, sekretar OK ZKS Metlika, Ivan Malešič, predsednik OK ZKS Metlika in Milan Vajda, predsednik IO Sob. Metlika.

Osrednja točka zbora je bila gospodarjenje v minulem srednjeročnem obdobju in izhodišča razvoja srednjeročnega razvoja 1981–85.

Leto 1980 predstavlja v naši delovni organizaciji temeljit preobrat v celotnem obnašanju in pogojih gospodarjenja. Smo namreč tekstilna organizacija in smo neposredno ter posredno odvisni od uvoza surovin. Neposredno, ker uvažamo velik del surovin in repromateriala, posredno, ker trošimo surovine domačih dobaviteljev, ki prav tako uvažajo surovine, in želijo participirati v skupnem prihodu. Ne glede na težave, s katerimi smo se srečevali, pa smo dosegli s planom za 1980. Leto zastavljene cilje. Danes gospodarimo v Beti s stroji in opre-

mo, ki je vredna 42,5 milijard starih dinarjev, za poslovanje porabimo na leto 89,8 milijard st. dinarjev, stroški za material, energijo in storitve so 113,8 st. dinarjev, v 1981. letu pa bo v Beti zaposlenih 1800 delavcev. Da bomo dosegli številke, zapisane v planih, bo potrebnih veliko operativnih analiz in odločitev, predvsem takšnih, ki dajejo izračunljiv ekonomski efekt. K temu pa sodi poleg

večjih investicijskih posegov tudi reorganizacija delovne organizacije.

Zavedati se moramo, da izvozno-uvozna politika ni stvar dobre volje ali domoljubja, temveč je to vprašanje dohodka. V letu 1980 smo izvozili 35 odstotkov konfekcijskih kapacitet, dohodkovno smo se povezali z DO Yulon (Ljubljana), Intertrade (Ljubljana), Tekstil (Ljubljana), Velebit (Zagreb), Tehnokolor (Zagreb). Problem surovin pa bo pričujoč tudi, ko bo Yulon v zagonu, zato bomo morali skupno z njimi iskati nove dohodkovne povezave s partnerji, ki imajo viške deviznih sredstev. Ravzvoj in rast dohodka vidimo predvsem v uvajanju sodobne in visoko produktivne tehnologije in tehnologije z racionalnimi izkoristki, spreminjanja proizvodno-prodajnih programov, ki ne bodo le prodajna zamisel, ampak bodo tudi dohodkovno donosni in težnji po zmanjšanju zaposlenosti na določenih delovnih mestih ter v notranji organizaciji materialnih tokov.

RDEČI KRIŽ SE JE IZKAZAL

V imenu vseh, ki smo bili obdarovani za osmi marec, se najlepše zahvaljujem Rdečemu križu, ki je poskrbel za to, da bolni nismo bili pozabljeni. Zahvala gre tudi sindikalni osnovni organizaciji za lepo čestitko. S takšnimi človeškimi potezami se utrjujejo prijetnejši medsebojni odnosi. Hvala.

MARIJA ŠTUBLJAR

Disciplina, kaj je to?

Imeli smo sestanek: vodje TOZD, služb in sektorjev, predsedniki delavskih svetov TOZD, predsedniki sindikalnih osnovnih organizacij TOZD ter predsedniki samoupravne delavske kontrole TOZD in DSSS. Udeleženci sestanka so govorili o naši nedisciplini in o alkoholu, ki napolni marsikatero možgančke že med delovnim časom.

Enotni smo si bili, da je treba prenehati s sprehajanjem po mestu, z nakupovanjem, z osebnimi opravki, s šušmarstvom med seboj in štirinajsto uro.

Udarili smo po vseh, ki vnašajo v prostore delovne organizacije alkoholne pijače. Kršiteljem smo zagrozili s členi samoupravnega sporazuma, ki govori o sankcijah zoper nepridiprave. Pri vzpostavljanju reda in discipline pa smo se oprijeli še žičnate ograje, ki bo v najkrajšem času obkrožila Beti. Edini možni izhod bo mimo (strogega) vratarja.

Niti besede pa nismo spregovorili o spodbujanju ljudi k zavestnemu dobremu opravljanju dela, o naši skrhani zavesti, v kateri prevladuje trenutno približ-

no takšno razmišljanje: imel bom samo tisto, kar bom naredil sebi. Poslužili smo se pač najlaže, najkrajše (in morda celo najučinkovitejše) poti: kaznovanja in preprečevanja. Seveda, ko pa je vzgoja dolgotrajna in utrjujoč proces. Še nekaj se mi mota po glavi. Kršitelji reda in discipline so navadno eni in isti ljudje, sodelavci jih dobro poznajo, vendar jim nočejo stopiti na prste.

Temu pravimo lažna solidarnost, ki udari po hrbtu vse in ne samo kršiteljev. Vendar ne: strogo molčimo.

Mislimo si pač: zakaj bi se pa ravno jaz zamerjal.

In tako iz dneva v dan, iz noči v noč. Kaže, da bo v prihodnosti bolje, četudi sem slišal nekoga reči: „Stavim, da ne bodo naredili tako goste ograje, da ne bi šla skozijo litrska steklenica.“

Bo že držalo, da bi morali ljudem vsakodnevno vcepjati zavest, da pripadamo delovnemu kolektivu, ki mu je ime Beti. Sicer bodo ljudje še naprej iskali luknje v samoupravnih sporazumih in tudi v mrežah.

TONI GAŠPERIČ

OO ZK so bile v nekaterih TOZD nosilci akcij za ureditev notranjih razmerij in medsebojnih odnosov. Pri obravnavanju pa je bilo preveč načelnosti, zato morajo biti akcijski programi OO ZK takšni, da nenehno obravnavajo in spremljajo celotno problematiko na podlagi sprotnih poročil strokovnih služb, da bi lahko komunisti pri opravljanju svojih delovnih, samoupravnih in družbenopolitičnih funkcij pravočasno in tvorno sodelovali v oblikovanju usmeritev in razrešitev v skladu z realnimi razmerami. Določiti bi morali nosilce časovno opredeliti potek posameznih akcij. Komunisti so v razpravi izpostavili še:

– dograditi je potrebno sistem nagrajevanja, ga poenotiti v okviru DO, zlasti pa je potrebno upoštevati skupna merila in osnove

– zagotoviti pogoje za prehod na usmerjeno izobraževanje v šolskem letu 1981/82

– uvajati nove oblike informiranja – OO ZK v TOZD in DSSS se morajo povezovati med seboj s pomočjo rednih sestankov sekretarjev, s problemskimi konferencami, koordinacije in s posveti sekretarjev OO ZK

– hitreje reševati življenjski standard delavcev z nižjimi osebnimi dohodki.

Ugotovitve, stališča in usmeritve morajo postati osnova za nadaljno akcijsko delovanje vseh članov ZK v TOZD in DSSS.

V izvajanju se morajo OO ZK povezati z drugimi DPO, z organi upravljanja. Še posebna pozornost mora biti posvečena realizaciji gospodarskega načrta, nič manj pa idejnopolitičnemu izobraževanju, ki je podlaga za pravočasno spoznavanje razmer v naši družbi ter za razreševanje nastalih problemov.

Naša zaobljuba

Oktober letos bo poteklo 40 let, odkar se je v prvih mesecih naše revolucije v Titovem Užicu, takrat edinem svobodnem ozemlju v Evropi, rodila ideja o mladinskem prostovoljnem delu. To je bila prva mladinska delovna akcija, organizirana v Dobrunu, ki se je v vojnih letih nadaljevala v Ljubomirju pri Trebinju, v Sandžaku, Dalmaciji, Drvarju in drugih krajih, vse do Saničke doline, ko je mladina organizirala prvo večjo delovno akcijo, da bi pred nosom sovražnika pobrala bogato letino. Tako so tudi v drugih krajih naše domovine vse do konca vojne hkrati z bojem proti sovražniku potekale številne mladinske delovne akcije.

Tradicija, nastala v NOV, se je nadaljevala v množičnih mladinskih akcijah vseh narodov in narodnosti. Cilj je bil jasen: obnoviti v vojni opustošeno deželo in zgraditi novo socialistično Jugoslavijo. Obnavljali so proge, ceste, tovarne, domove, začeli so z melioracijami. Iz zaostalega, pretežno agrarnega gospodarstva, je bilo potrebno ustvarjati pogoje za industrializacijo dežele.

Tako je mladina s prostovoljnim delom skupaj s prizadevanji naše partije in ljudstva dala ogromen prispevek k izgradnji svoje domovine. V vseh teh akcijah, kar je tudi največji dosežek naše revolucije, se je nenehno dograjevalo in kalilo bratstvo in enotnost naših narodov in narodnosti. Ustvarjala je tisto, česar ni mogoče kupiti z nobenim denarjem – bratstvo in enotnost, ki je bilo, je in bo najpomembnejša alternativa naše samoupravne družbe.

Tito je nekoč dejal: „Ko so to zahtevale okoliščine, so fantje in dekleta umirali v tisočih, vendar se niso vdajali sovražnikom. Tudi zdaj je treba pri mladi generaciji vzgajati te čudovite lastnosti: vdanost domovini, prekaljenost, čvrstost v boju in nenehno težnjo po boljši prihodnosti.“

Mladina je v svoji 40-letni dejavnosti na področju prostovoljnega dela dala domovini velik prispevek. Izpolnjevala je usmeritev naše družbe, besede svojega idola Tita. Zanj so bili, so in bodo njegove besede njihova – naša zaobljuba.

Delovne akcije so velika šola naše mladine. Novi Beograd, Nova Gorica, Novi Travnik... Že sama imena govorijo o mladosti. Mesta, avtomobilske ceste, proge, novi in novi metri vodovodnega omrežja na najboljši način simbolizirajo vso velikost in pomen prostovoljnega mladinskega dela.

V času mladinskih akcij so se mladinci in mladinke iz več kot 50 držav pridružili naši mladini na številnih delovnih akcijah, kar je še dokaz več, kakšno širino zavzemajo mladinske delovne akcije. Ne zblizujejo samo mladih v domovini, zblizujejo tudi mlade iz vsega sveta.

Prostovoljno mladinsko delo postaja v Jugoslaviji in Sloveniji vse pomembnejše in vse bolj zanimiva oblika delovanja in družbenega udejstvovanja mladih, kar nam kažejo podatki z raznih MDA. Naj jih za ilustracijo navedem samo nekaj za minulo leto:

v Sloveniji smo v tem letu organizirali 11 MDA, tri zvezne (Kozjansko, Posočje in Suha krajina) in osem republiških MDA (Brkini, Slovenske gorice, Kras, Kozjansko, Istra, Goričko, Bela krajina, Bohinj). Na vseh enajstih MDA je skupaj sodelovalo 5.451 mladih v 123 MDB. Skupna vrednost opravljenih del presega 73 milijonov dinarjev. Udeleženci teh akcij so lani zgradili na manj razvitih področjih 83.500 m vodovodnega omrežja, 7.000 m novih cest, obnovili 63.000 m cestišč, 3.000 m PTT-omrežja, 3.700 m električnega omrežja, splanirali na desetisoče m² površin itd.

Menim, da ti podatki govorijo dovolj. OK ZSMS Metlika je tudi aktivno vključena v mladinsko prostovoljno delo. Vsako leto se z eno MDB udeležijo republiške MDA. Tako bo tudi letos. Pri tem pa bi omenil še vse večji porast mladinskega prostovoljnega dela v občini z organiziranjem lokalnih akcij, ki jih pripravijo mladi v vseh sredinah: v šolah, OŽD, KS. Te akcije pomenijo pomemben prispevek mladih k razvoju svoje sredine.

Na žalost pa se še dogaja, da za mladinsko prostovoljno delo, predvsem pri zagotavljanju udeležbe briga dirjev, ni posluha. Še vedno se gleda samo na ekonomski aspekt, vemo pa, da so akcije veliko več. Zato je nujno preseči ta mišljenje, zavedajoč se, da so MDA širšega družbenopolitičnega pomena, da so prerasle okvire samo mladinskega dela, da pomenijo pomemben prispevek mladih k izgradnji svoje domovine, da so kadrovska šola mlade generacije in šola samoupravljanja, da so pomemben dejavnik stabilizacijskih prizadevanj in ne nazadnje, da je udeležba na MDA izkazano zaupanje mlademu človeku, nagrada zanj predstavlja na akciji sebe in svojo sredino.

In če strnem povedano z besedami tovariša Tita: „Jaz seveda nikoli nisem mislil, da je na delovnih akcijah najpomembnejši učinek to, da rečem golo delo, bitka za kubike in podobno. Vedno sem v prvi vrsti govoril o njihovem politično-vzgojnem značaju. Poudarjal sem, da je to kolektivno sodelovanje pri gradnji posebno pomembna oblika vzgajanja mladine, vključujoč tudi pridobivanje samoupravljalnega znanja...“

STANE BRODARIČ

Iz Kometa

Pri obravnavi zaključnega računa za preteklo leto, smo ocenili tudi uresničevanje stabilizacijskega programa. Samo podatek, da smo bolniško do 30 dni

zmanjšali za 1,28 odstotkov in da je znašala v preteklem letu 2,2 odstotka, je izredno spodbuden. Tudi na ostalih področjih (izkoristek materiala, kakovost razreza blaga itd) smo dosegli uspehe. Materialno fiksnih stroškov nam ni uspelo zadržati v mejah plana, predvsem zaradi velikih podražitev energije in uslug.

Po planu za leto 1981 predvidevamo, da nas bo poprečno zaposlenih 440. Če bomo uresničili vse plansko zastavljene

★ PRED JUNIJSKIM III. KONGRESOM SAMOUPRAVLJALCEV ★

Rešitve v nas samih

Po vsej Jugoslaviji se te dni zavzeto pripravljajo na tretji kongres samoupravljalcev, za katerega je dal pobudo tovariš Tito v svoji zadnji novoletni poslanici. Kongres bo osrednji letošnji družbenopolitični dogodek v naši domovini. Pomemben je zlasti zato, ker bo moral v sedanjem težkem godopodarskem položaju dati oceno dosedanjega razvoja. Od njega pričakujemo tudi smernice za nadaljnje poglobljanje samoupravljanja na vseh področjih človekovega delovanja, prvič pa se bo to zgodilo brez vodilnih teoretikov in praktikov delavskega samoupravljanja – tovariša Tita in Kardelja.

Junija letos se bo v Beogradu zbralo 1.700 delegatov, ki bodo na kongresu samoupravljalcev predstavljali 5 milijonov 650 tisoč zaposlenih Jugoslovanov. Iz Slovenije bo tam 212 delegatov, izvolila pa jih bodo posebna volilna telesa do 15. aprila. Pri tem bo namenjena posebna skrb temu, da bodo delegati res pravi predstavniki delavskega razreda in samoupravljalcev, ki bodo sposobni zagovarjati svoja stališča, posredovati mnenja svojega okolja in po kongresu delovati za uveljavljanje njegovih stališč. Naše delavce, ki so na začasnem delu v tujini, bo predstavljalo 42 delegatov, ki jih bodo izvolili v svojih družtvih in skupnostih v tujini.

Na kongresu bodo delegati v tematskih razpravah ocenili stanje samoupravljanja, razvost samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov na posameznih področjih združenega dela ter njegove posamezne sestavine – razpolaganje z dohodkom in združevanjem dela in sredstev. Razen tematskih razprav bodo na kongresu predložena tudi takozvana „sporočila

kongresu“, ki jih pripravljajo nekatere delovne organizacije tako, da se opredelijo za neko temo in jo vsestransko obdelajo, nato pa predlagajo svoje rešitve in dognanja ostalim delegatom na kongresu.

Vsebina tematskih razprav in sporočil bo predmet živahnih razprav v vseh organih delavskega samoupravljanja in družbenopolitičnih organizacij. Pred nami je namreč dolga pripravljalna doba, ki mora po živahni rasti roditi sadove v kongresnih resolucijah in dokumentih.

„... Vendar, bistvo kongresa in priprav nanj ni v njegovi resoluciji in v njegovem poteku,

TRETJI KONGRES SAMOUPRAVLJAVCEV

Prvi kongres samoupravljalcev je bil leta 1957 v Beogradu, drugi leta 1971 v Sarajevu, tretji pa bo junija letos spet v Beogradu. Udeležilo se ga bo 1700 udeležencev (na 4000 delavcev en delegat), od tega 212 iz Slovenije in 42 iz inozemstva. To bodo delegati naših delavcev na začasnem delu v tujini.

bistveno je spodbujanje delavcev in celotne družbe, da priprave na kongres izrabijo za lastno kritično preverjanje stvarne razvitosti samoupravnih odnosov v vsakem konkretnem delovnem in družbenem okolju. Vsakdo mora iz teh priprav povzeti svoje konkretne sklepe, kako naprej z razvojem samoupravljanja... Vsak zase ima svoj delež pri uveljavljanju priprav na kongres, toda hkrati tudi pri oceni lastne situacije za iskanje spodbud za nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov pri sebi...“

Tako je v pogovoru za ljubljanski radio ocenil pomen pri-

naloge, bomo ob koncu leta dosegli za 18 odstotkov večji celotni prihodek, kot v letu 1980. Z istim odstotkom nameravamo povečati tudi izvoz. S tem bomo našo zunanjetrgovinsko bilanco izboljšali, saj bomo uvoz pokrivali z 215 odstotnim izvozom.

Dan žena smo v naši OZD proslavili 6. marca s kratkim, toda zelo uspešnim kulturnim programom. Sodeloval je sekstet VITIS in naše recitatorke. Posebno navdušeni smo bili nad petjem seksteta, katerega je

marsikateri izmed nas prvič slišal.

Desetega marca nas je obiskala delovna skupina, ki so jo sestavljali člani občinskih vodstev. Pogovor je zajel celotno področje družbenoekonomskega delovanja naše OZD od uresničevanja politike gospodarske stabilizacije, planiranja, delovanja samoupravnih organov in delegacij, uresničevanja reforme vzgoje in izobraževanja, kadrovske politike, do uresničevanja obrambno varnostnih nalog.

S. Z.

POSLEJ TUDI: „ZA MALO DENARJA, VELIKO GLASBE“ V zadnjem času je v Metliki vzplamtelo živahno kulturno življenje. Prireditve, ki so zmeraj dobro obiskane, si kar podajajo roke. Brez dvoma ima veliko zaslug za to Zveza kulturnih organizacij. Mešani pevski zbor Beti, Mestni pihalni orkester, tamburaši, folklor in sekstet Vitis so polno zaposleni. Nastopajo na prireditvah medobčinske kulturne izmenjave Spoznajmo se, na proslavah, prirejajo samostojne večere, do konca koledarskega leta 1981 pa imajo še vrsto načrtov, ki jih bodo gotovo spravili v življenje. Mešani pevski zbor Beti, na primer, bo odpotoval 8., 9. in 10. maja na Madžarsko v mesto Njirges Ujfal, kjer bo imel krajši koncert v tamkajšnji tekstilni tovarni. Vitis, tamburaši in recitatorji pa bodo nadaljevali s programom „V vinu so resnica, ljubezen in ženske.“ Metliška Zveza kulturnih organizacij ima v načrtu vrsto kulturnih prireditev, ki se bodo vrstile skozi poletje. Vsa ta aktivnost počasi, toda vztrajno vozlja jezičke vsem, ki trdijo, da je za malo denarja malo muzike. Pri nas, kaže, je obratno. (Foto: Janez Zele)

smo dosegli v razvoju samoupravljanja, da se o tem tudi spregovori na kongresu in podpre, na drugi strani pa, da razpravlja o vseh zatikanjih samoupravljanja ter da z avtoriteto kongresa in vsega združenega dela zahteva hitrejšo reševanje problemov...“

Pogosto slišimo, da je velika ovira samoupravnim odnosom tehnokracija. Mika Špiljak se s tem strinja, vendar meni, da je krivda tehnokracije le delna:

„Pod tehnokratskimi strukturami običajno razumemo vodilni kader v delovnih organizacijah, strokovno-tehnični kader. Ta kader pa se kot po pravilu povezuje s političnimi strukturami, z izvršnimi organi družbenopolitičnih organizacij, z državnimi in političnimi strukturami. In ko se politične ter tehnostrukture povežejo, imajo v rokah velik del gospodarske politike... In ko enkrat vse prevzamejo nase, potem takšna politika zahteva dodatne državne intervencije, ne glede na to, za katero področje dejavnosti gre.“

Vsaka intervencija od zgoraj je udarec samoupravljanju, zadržaja pa jih politična birokracija, kadar skupaj s tehnokracijo vodi napačno gospodarsko politiko in sprejema preveč ambiciozne ali napačne plane, ki jih mora potem z administrativnimi posegi popravljati. Vse to odtuja samoupravljanje delavcem, zlasti tam, kjer so samoupravni organi, sindikat in zveze komunistov izključeni iz odločanja, delavci pa se bojijo dati izjave in spregovoriti o problemih v svojih glasilih. Zato so tudi glasila združenega dela in njihovi uredniki zrcalo samoupravne zrelosti delovne organizacije.

GLASILA—ZRCALO ZRELOSTI

Mika Špiljak je predsednik odbora za pripravo tretjega kongresa samoupravljalcev. Za časopis „Radniške novine“ je nedavno tega dal obširen intervju o 3. kongresu, mi pa povzemamo le nekaj tistih misli, ki se nanašajo na pripravo kongresa, na vzroke, zakaj je kongres sklican prav v sedanjem času in na vprašanja, ki ponekod zavirajo neposredno odločanje delavcev o delu in rezultatih svojega dela.

Priprave so prišle do polnega izraza zelo pozno, vendar Mika Špiljak meni, da to ni izraz ohlapnosti ali dvomov v naloge kongresa, ampak drugih problemov, ki so se ob koncu lanskega leta nakopičili:

„Omahovanje ni pomenilo odpor, pač pa pasivnost dela družbenih struktur, ki so se ukvarjale z drugimi stvarmi. Le v takšnem smislu bi lahko govorili o omahovanju.“

Sicer pa tudi Mika Špiljak pripisuje pripravam na kongres zelo velik pomen:

„Kongresi so priložnost za delavski razred in vse združeno delo, da med pripravami nanje temeljito razpravlja o vsem, kar

DVANAJST NOVIH GASILCEV — Poklicni gasilec Martin Fir podeljuje priznanje za uspešno opravljene izpite iz požarne varnosti eni od slušateljic. Petinštirideseturni tečaj je obiskovalo dvanajst udeležencev iz Beti, enajst iz Kometa in deset iz Novoteksa. Večina prijavljenih je uspešno „premagala“ komisijo, v kateri so bili: požarnovarstveni inšpektor iz Novega mesta ter poklicni gasilci iz Metlike in Novega mesta. Vsem novim gasilcem iskreno čestitamo

Na seminarju

Polne tri mesece je minilo in zopet sem se vrnila v delovno organizacijo „KOMET“. Delavke so me lepo sprejele, kar kaže, da je zavest zaposlenih na

PODPRIMO PRIZADEVANJA ZA VEČJI DOHODEK!

„Kongres samoupravljalcev mora podpreti predvsem zahtevo, naj posamezne politične manifestacije in podobne akcije, na katerih je vse preveč ponavljanja istega, zamenjajo konkretne akcije in prizadevanja, iz katerih se bo rodilo več resničnega samoupravljanja, večje družbeno bogastvo, več dohodka, kajti sedanja nasprotja bomo težko obvladovali samo z nenehno delitvijo nespremenjenega obsega družbenega proizvoda ali znotraj nekakšnih formalnih samoupravnih rešitev ...“

FRANC ŠETINC — v razpravi na regijskem posvetu v Krškem

SINDIKALNI DINAR IZ STAREGA PAPIRJA

V jeseniški železarni bodo v vseh poslovnih prostorih namestili še dodatne koše za smeti z napisom SAMO ZA PAPIR, na dvorišču pa bo Dinos postavil dva kontejnerja, v katerem bodo zbirali ta papir. Izkupiček, ki si ga od te akcije obetajo v sindikatu, bodo porabili za druge dejavnosti svoje organizacije. Ugotovili so, da so kljub vsem pozivom k varčevanju doslej zavrgli veliko starega papirja.

Vsekakor je akcija Jesničanov vredna posnemanja, pa naj bo za sindikalne blagajne donosna ali ne. Dovolj je že to, da je splošno družbeno koristno, če pomislimo, da tudi odpadni papir uvažamo že vrsto let. Hkrati pa slovenske papirnice znova na glas tožijo, kako zelo jim primanjkuje starega papirja. Proizvodnjo kartona že ustavljajo zaradi pomanjkanja starega papirja, papirnica v Krškem pa bi sama lahko uporabila ves v Sloveniji zbra in odkupljen star papir.

PRAKTIČNA NOVOST: ZDRAVSTVENE KARTICE

Zastarele zdravstvene knjižice bodo verjetno že s prvim januarjem prihodnjega leta zamenjale zdravstvene kartice, ki bodo, kot menijo zdravstvene organizacije in zdravstvena skupnost Slovenije, veliko bolj uporabne. Kartice, na katerih bodo vtisnjeni osebni podatki zavarovanca z matično številko in oznako delovne organizacije, v kateri je zaposlen, bodo poenostavile vpis podatkov v zdravstvene evidence in na recepte. S pomočjo posebnega strojčka jih bodo s kartice kar odtisnili.

visoki ravni, saj se zavedajo, da sem bila poslana na izobraževanje zato, da bi lažje delala v svoji samoupravni sredini.

Ves čas, odkar sem bila odsotna, sem obiskovala trimesečni seminar teorije in prakse marksizma v Novem mestu. Na izobraževanje me je poslala osnovna organizacija ZK z namenom, da si pridobim čim več znanja, kar je podlaga za učinkovitejše delo v družbenopolitičnih organizacijah, kot v samoupravni delovni sredini.

Na predavanja v Novo mesto sem se vozila vsak dan z avtobusom, ki odpelje iz Metlike ob 6,10 uri. Vračala sem se ob 17. uri, le ob ponedeljkih in petkih, ko so predavanja trajala do 12,30 ure, sem se vrnila v Metliko že ob 14. uri.

Seminar je obiskovalo dvajset slušateljev iz štirih občin: iz Novega mesta, Trebnjega, Črnomlja in Metlike. Iz metliške občine je seminar obiskoval tudi Niko Ovniček iz suhorskega obrata IMV.

Predavanja so bila zelo redna. Znanje smo pridobivali s področja samoupravljanja, ekonomike, politične ekonomije, sociologije, filozofije, slovenščine in zveze komunistov.

Med slušatelji in predavatelji so bili tovariški odnosi in z veseljem smo hodili n predavanja. Vsi tovariši so se trudili, da bi nas v kratkem času čim več naučili. Naša dolžnost pa je, da s pridobljenim znanjem čim bolj prispevamo k razvijanju samoupravnih odnosov v tovarni in da se aktivno vključujemo v delo družbenopolitičnih organizacij.

Moje mnenje je, da so seminarji zelo koristni in da ne bi bilo napak, če bi šel skozi takšen način izobraževanja sleherni delavec. Z znanjem mu bi bile mnoge stvari veliko bolj jasne, saj je znanje podlaga za boljše samoupravljanje tako v delovni sredini, kot v družbi.

MARIJA ILJAŠ

OD PO REPUBLIKAH ZA LANSKIH 11 MESECEV

Zvezna statistika je pred dnevi objavila enajstmesečne podatke lanskimi osebnimi dohodki zaposlenih v družbenem sektorju. V Sloveniji so znašali poprečno 8636 dinarjev, na Hrvaškem 7858 din, v ožji Srbiji 6947 din, v Vojvodini 6925 din, v Bosni in Hercegovini 6574 din, v Črni gori 6531 din, v Makedoniji 5996 din in na Kosovu 5826 din.

VEČ AKTIVNOSTI V RDEČEM KRIŽU

Na eni izmed sej vodstev družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov je izven dnevnega reda spontano stekla beseda o delovanju organizacije Rdečega križa v KOMETU. Prisotni so menili, da zadnje čase ni zaslediti organiziranega in tekočega delovanja te humane organizacije in izrazili podporo za poživitev njenega delovanja. Beseda je naletela na odmev in že 18. marca je bil ustanovljen devetčlanski odbor RK. Za predsednico odbora je imenovana Iljaš Marija. Njega namestnica je Klemenčič Marija. Blagajniške posle bo opravljala Žlogar Ivanka, tajniške pa Berkopec Majda.

Odbor se je odločil, da se v kratkem ponovno sestanejo z namenom ter se pogovorijo o nadaljnjem delovnem programu in si med seboj razdelijo naloge.

Volje za resno delo je dovolj. Želimo, da bi delovanje te humane organizacije dobro in uspešno steklo in upamo, da bomo v eni od prihodnjih števil VESTILA zvedeli že kaj bolj konkretnega z njenega področja.

M. Z.

EVROPSKA KUPČIJA STOLETJA

Zahodno-nemški, francoski, nizozemski in belgijski finančni ter industrijski krogi se tačas dogovarjajo s Sovjetsko zvezo o takoimenovani „energetski kupčiji stoletja“. Kupčijo predstavlja 5500 km dolg plinovod, ki bo v zahodno Evropo pripeljal od 40 do 65 milijard kubičnih metrov plina iz sibirskega polotoka Jamal.

Iz Italije pa poročajo, da se tudi Jugoslavija živo zanima za priključitev na načrtovani plinovod Alžirja-Italija, ki bo z enim krakom segal do Bologne.

Res jara kača?

Gradnja športnih igrišč ob delovni organizaciji Beti se po mnenju nekaterih le preveč vleče in posameznike že zanima, kako je bil porabljen denar, ki so ga namenili dograditvi igrišč delovni ljudje iz viškov samoupravnih interesnih skupnosti. Skrb za smotro trošenje sredstev je brez dvoma na mestu, tudi delegatskemu vprašanju na eni izmed sej občinske skupščine ne gre oporekati, zato ne bo odveč, če v nekaj besedah zapišemo, kako in kaj.

Zbrani milijon in nekaj dinarjev več je bil uporabljen za zemeljska dela, za plačilo asfalta, ki ga bodo polagali te dni, pa še za nakup košev in golov. Ljudje, ki se spoznajo na posel, trdijo, da je bil sleherni dinar pametno porabljen, še več, govorijo celo to, da bodo igrišča narejena z minimalnim denarjem, da lahko naredijo kaj takega le ljudje, ki vložijo v delo veliko svojega prostega (neplačanega) časa.

In v primeru igrišč ob Beti je bilo natanko tako. Gradbeni odbor, v katerem so Tone Štrucej, Cveto Rus, Jule Nemanič, Ivan Kostelec, Jože Mihelčič—Juš in Niko Magovec, zasluži brez dvoma pohvalo in zahvalo. Če bi se zbralo v Metliki več podobnih delavnih odborov, bi imeli že marsikaj, vsekakor pa več, kot imamo.

Da bodo igrišča nared, da bo urejena tudi okolica, manjka odboru še približno 400.000 dinarjev. Od kod bodo dobili denar, še ne vedo. Prav bi bilo, če bi pomagali priti do denarja vsi, ki kjer koli odločajo o tem, kako bomo najpametneje razporedili sredstva. Ne nazadnje: igrišča bodo namenjena tako odraslim, kot tudi otrokom, ki so zdaj prisiljeni igrati se med hišami, bloki, na cesti, po pločnikih, pač tam, kjer je še kaj nepozidanega prostora.

TONI GAŠPERIČ

Rešitvi ime produktivnost

Kako bomo delali, živeli in gospodarili v naslednjih petih letih, na to vprašanje naj bi dal odgovor srednjeročni načrt SR Slovenije, katerega predlog je doživel globoko razvejano in plodno razpravo. Kakšnih bistvenih novosti plan ne vsebuje, saj smo že skozi celo lansko leto premlevali pogoje za uravnoteženje našega gospodarstva. Srednjeročni načrt pa nam je hkrati potrdil slutnje, da stabilizacija ni trenutni pojav, ampak bo morala postati trajen del našega gospodarjenja ne le v tem, temveč tudi še v prihodnjem srednjeročnem obdobju. Inflacija se je v zadnjih mesecih izkazala za trdovratnejšo kot smo to lahko predvidevali, zato bo treba z njo tudi v bodoče računati. Narediti bo treba vse, da se povrne v sprejemljive meje. Kljub resno ali morda celo malce pesimistično zastavljenemu planu pa vendarle veje iz njega upanje in možnost, da se bomo že v tem srednjero-

nem planu z resnim delom in spoštovanjem dogovorov izmotali iz nekaterih gospodarskih težav.

Zato plan predvideva povečanje izvoza, spreminjanje gospodarskega ustroja tako, da bomo dosegli večji dohodek na zaposlenega in na vložena sredstva, večje vključevanje znanosti in izobraževanja v to spreminjanje, povečanje proizvodnje hrane, razvoj gospodarske infrastrukture, ustvarjanje boljših pogojev za življenje in delo ter izboljšanje človekovega okolja in smotrnejšo izrabo prostora.

V srednjeročni plan je vračunana tudi počasnejša gospodarska rast, saj naj bi se rast družbenega proizvoda zmanjšala z dosedanjih 4,8 odstotka na 3,5 odstotka. Omejena je tudi vsake vrste poraba, vendar pa naj bi se življenjska raven delavcev po predvidevanjih izboljšala za 2,7 odstotka na leto.

Mnogo več kot doslej je v planu poudarkov na kvaliteti

dela in proizvodov, pa tudi na kvaliteti življenja. Vanj so vključeni tudi ukrepi za zaščito prostora in varstvo okolja, za zavarovanje kmetijskih površin ter za čiščenje zraka in vode.

Predlog plana je resno zastavljen in od njega si lahko obetamo prehod na kvalitetno gospodarjenje, vendar pa je vredno prisluhniti besedam Jožeta Kneza, direktorja NOVOLESA in predsednika sveta za družbenoekonomske odnose pri predsedstvu republiške konference SZDL Slovenije, ki je v uvodu k razpravi o načrtu srednjeročnega plana 17. marca med drugim dejal:

„... Ta neprijeten vstop v novo plansko obdobje nas tudi opozarja, da zastavljeni planski cilji ne bodo uresničeni sami po sebi... V tej povezavi je srednjeročni plan prej napotilo za akcijo kakor pa garancijski list za našo prihodnost.“

N. S.

Rekreacija v Beti

O rekreaciji smo že veliko pisali in govorili, pa malo naredili. Praksa je že dokazala, da je v marsikateri organizaciji rekreacija znatno izboljšala osebno zadovoljstvo delavcev,

produktivnost in delavce tudi zbližala. Vse to je manjkalo v Beti, kar so že večkrat omenili tudi delavci.

Zato sem prejšnji mesec opravil med delavci DO Beti anketo, s katero sem hotel ugotoviti zanimanje delavcev za posamezne športne dejavnosti. Anketiral sem 316 delavcev, ki so se izrekli za rokomet (72), atletiko (37), košarko (34), kegljanje (33). Nekoliko manjše zanimanje je bilo za nogomet, streljanje, odbojko, pohode, plavanje, namizni tenis, gimnastiko, šah in smučanje. Zaradi tesnejšega sodelovanja in boljše obveščenosti ima vsak TOZD predstavnike.

S tekmovanji so že začeli. Nekateri rezultati: odbojka: TOZD IC : TOZD kodranka = 1:2 (14:16, 7:15, 14:16), moški TOZD barvarna : TOZD kodranka = 2:1 (15:12, 9:15, 16:14), TOZD IC : TOZD barvarna = 0:2 (7:15, 5:15), ženske: TOZD IC : mešana ekipa ostalih TOZD-ov 0:2 (12:15, 8:15), streljanje: 1. Gojko Klipa 71, 2. Jože Gršič 66, 3. Andrej Planinc 65, kegljanje: TOZD DSSS : TOZD

barvarna 676 : 619. Tekmovanja v kegljanju so vsak torek ob 15. uri, in sicer v gostišču Marije Badovinac.

V naslednjih mesecih bomo organizirali tekmovanja v rokometu, nogometu, pohod na Gorjance, spomladanski kros in delavsko športno olimpiado. Radi bi organizirali tudi športna srečanja delavcev tekstilnih tovarn iz drugih DO v Sloveniji in Hrvaški.

Tekmovanja so potekala v prijetnem športnem vzdušju, vendar bi želeli večjo udeležbo, predvsem smo pogrešali nežnejši spol.

GOJKO KLIPA

Leto invalidov

Generalna skupščina Združenih narodov je proglasila leto 1981 za mednarodno leto invalidov, kar naj bi za vse pomenilo obveznost, da načrtno in organizirano ugotovimo položaj invalidnih oseb.

PRESEČI MORAMO ZASTOJ

„... Z novo ustavo smo pri razvijanju družbenih odnosov dosegli pomembne izkušnje. Zapletene naloge pa zahtevajo od delegatov na 3. kongresu samoupravljavcev, da si bomo prizadevali predvsem za konkretne ukrepe in akcije, s katerimi bi presegli zastoj na najpomembnejših točkah razvoja. Kongres in priprave nanj morajo zato pomeniti veliko spodbudo in mobilizacijo delavcev za nadaljnji tdkorak v razvoju socialističnega samoupravljanja. To bo hkrati tudi najboljša obramba proti vsem napadom na naše sisteme z ene in druge strani.“

FRANC ŠETINC — v razpravi na regijskem posvetu v Krškem

Družbena skrb za invalide je bila v naši državi, še posebno pa v Sloveniji, dokaj velika, prizadevanja pa bo treba še povečati. Večjo skrb bo treba posvetiti poklicni rehabilitaciji, da se invalidi vseh vrst usposobijo za normalno življenje in delo.

Položaj invalidnih oseb še zdaleč ni rožnat. Največje težave nastopijo pri ponovnem vključevanju invalidov v delo. Pogosto naletimo na odpor do invalidov, oziroma imamo pred njihovo zaposlitvijo predsodke. Največja skrb pa bi morala veljati za preprečevanje, oziroma odpravljanje vzrokov za invalidnost.

V naši delovni organizaciji uveljavlja pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja enajdvajset delavcev, devet je invalidov III., trije pa invalidi II. kategorije. Dva delavca sta trenutno na poklicni rehabilitaciji.

V letu 1980 se je upokojilo sedemnajst delavcev. Kar enajst invalidsko (invali I. kategorije), trije starostno in dva družinsko. Zanimivo je, da je devet delavcev upokojenih v TOZD konfekcija Črnomelj, kar kaže, da je v tem kolektivu največ starejših delavcev. Zaskrbuječ je podatek, da je veliko invalidskih upokojitev. Kje so vzroki, ko pa vemo, da so se delovni pogoji izboljšali?

Več pozornosti bomo morali posvetiti ustvarjanju zdravih pogojev za življenje in delo.

MARIJA MATEKOVIČ

Naši znanci:

HUSAK PEČI je novi mehanik v TOZD konfekcija v Dobovi. Doma je iz Kraja Donjega, osem kilometrov oddaljenega od Dobove. Januarja je Husak Peči slekel vojaško suknjo, pred tem pa je študiral v Zagrebu politologijo. S študijem bo nadaljeval, izobraževal se bo ob delu. Husak Peči ima končano kovinarsko šolo, prakso pa je opravljal v Kamenskem v Zagrebu. Kaj ga je prineslo v Beti? Predvsem bližina doma. Kaj bo storil po končanem štu-

diju, še ne razmišlja, prepričan pa je, da mehanik ne bo ostal. (Tekst in foto: Janez Žele)

Z doseženim nezadovoljni

Sindikalna osnovna organizacija TOZD Dobova je imela letni članski sestanek v petek, 27. marca 1981. S tega sestanka, ki se ni odlikoval po razpravah, objavljamo poročilo predsednice Marije Radanovič ter delovni program za leto 1981.

Analizirajoč delo Sindikalne organizacije v letu 1980 lahko ugotovimo, da smo največ pozornosti posvetili uresničitvi gospodarskega načrta, ki je bil optimistično zastavljen.

Vsake tri mesece smo pregledali dosežene rezultate ter jih primerjali z izplačanimi osebnimi dohodki, glede družbenega dogovora o razporejanju dohodka v tekočem letu. Z doseženimi rezultati na koncu poslovnega leta ne smemo biti nezadovoljni, če vemo, s kakšnimi težavami smo se srečevali skozi vse leto.

Največja naloga sindikata v tem letu je opravljena: srednjeročni načrti za obdobje 1981 – 1985. Temelje srednjeročnega plana TOZD smo sprejeli z referendumom. Skoraj vsi delavci so se opredelili za hitrejši razvoj organizacije. Pri sprejemu planov za SIS smo imeli veliko težav, ker so se podatki vedno menjali in smo si jih morali sami razlagati.

Močno se bomo morali truditi, da bomo uresničili gospodarski načrt iz tekočega leta zlasti zaradi težav z reproductivnim materialom. Z družbenim dogovorom je opredeljeno, da mora rast sredstev za osebne dohodke to leto zaostajati za rastjo dohodka. Zato zahtevamo od vsakega delavca 100 odstotno prizadevnost. Le tako bomo uresničili vse zastavljene načrte.

Glede stanovanjske problematike v TOZD pa se srečujemo z naslednjimi težavami: imamo premalo lastnih sredstev, pri bankah pa se posojilo težko dobi, tako da večkrat ne moremo rešiti najbolj nujnih primerov.

V krajevnih skupnostih še ne gradijo družbenih stanovanj, zato vse probleme rešujemo z individualno gradnjo.

Na področju informiranja ne izkoriščamo vseh možnosti. Zapisnike SIS in ZZD moramo izobešati na oglasni deski ter bolj upoštevati interni časopis Vezi in preko njega informirati druge delavce o našem delu.

Glede družbene prehrane večjih problemov nimamo. Organiziramo jo v skladu z našimi možnostmi.

Za letne odmore in dopuste, so delavci največkrat prepuščeni sami sebi. Počitniški dom je premajhen. Mislimo, da trenutni sistem regresiranja ni dober. Regresi za koristnike so preveliki. Postavlja se vprašanje, kako pomagati delavcem, ki ne gredo v dom.

V minulem letu smo organizirali dve ekskurziji. Obiskali smo TOZD Beti v Metliki in Belokranjski muzej. Drugič smo organizirali obisk Hiše cvetja v Beogradu in muzej revolucije 25. maj. Vse stroške so poravnali delavci sami.

Na področju družbene samozastite smo se udeležili vseh akcij. Pripravljene imamo vse ekipe in izdelan program. V tem letu bi radi opremili in usposobili ekipe samozastite.

DELOVNI PROGRAM

1. Ogreti vsakega člana sindikalne osnovne organizacije za uresničitev gospodarskega načrta in stabilizacijskih ukrepov: analizirati dosežene rezultate vsake 3 mesece in ob zaključnem računu, dati predloge samoupravnim organom za preprečitev morebitnih izpadov na področju gospodarjenja.

2. Pri uveljavljanju načel delitve po delu in rezultatih dela, moramo iskati še boljše sistem za tisti del delovnih nalog, ki do sedaj še niso 100 odstotno zajete v tozd in DSSS.

3. Pri uveljavljanju dohodkovnih odnosov in svobodne menjave dela bolj analizirati predlagane programe SIS in delovne programe skupnosti SS.

4. Na področju stanovanjskih problemov moramo pomagati delavcem, da dobijo več denarja iz združenih sredstev stanovanjske skupnosti in dati prednost posamični gradnji.

5. Pri uveljavljanju delegatskih odnosov v družbenopolitičnem sistemu moramo zasledovati aktivnost delegatov, jim pomagati pri zavzemanju stališč in zahtevati povratne informacije.

6. Spremljati uveljavljanje varstva samoupravnih pravic delavcev in pomagati pri reševanju morebitnih sporov.

7. Upeljati člane osnovne organizacije na področju ljudske obrambe in družbene samozastite.

8. Že med znanimi načini informiranja najti še boljše in širše obveščanje delavcev in drugih tozd o našem delu.

9. Voditi akcije za uveljavljanje kadrovske politike pri zaposlovanju ter izobraževanju ob delu in iz dela.

10. Organizirati s pomočjo osnovne organizacije čimveč kulturnih prireditev, rekreacijo – oddih.

Naši znanci:

JANKO BRATINA dela v TOZD Kodranka in volna. Je komisionar. Pripravlja kartone, jih lepi in pazi, da bo vse predano v skladišče. Za menzo smo kupili nove stole, ki so bili pakirani v kartone. Delavci iz vzdrževalne skupine so prišli s traktorjem in začeli nalagati lepenko. Tovariš Janko jih je vprašal, kaj bodo z njo. Odgovor je bil jasen: „Na smetišče.“ Janko jih je prosil, naj kartone odpeljejo v Kodranko, kjer jo nujno potrebujejo. S tem nismo prihranili milijonov, bi jih pa lahko, če bi vsi tako razmišljali, kot tovariš Janko. Zasluži si javno pohvalo, njegov korak pa je vreden posnemanja.

(FOTO: JANEZ ŽELE
TEKST:
JURIJ MATEKOVIČ)

POMOČ OB NESREČI

Isreno se zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem iz Kometa za pomoč ob nesreči, ki je prizadela mojo hišo.

MILKA PETRUŠIČ

OBISK IN DARILO

Sindikalni osnovni organizaciji iz Kometa se zahvaljujem za obisk v času bolezni. Enaka hvala za darilo.

IVAN GAŠPERIČ

V PRIPIRAVI: ENCIKLOPEDIJA SLOVENIJE

S podpisom družbenega dogovora o financiranju Enciklopedije Slovenije je stara zamisel o slovenski enciklopediji le dobila določene oblike. Strokovnjaki so že zbrali 10.000 stvarnih gesel in biografski geslovnik. Vseh tekstov bo za sedem knjig. Glavni urednik Enciklopedije Slovenije je Franček Bohanec.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta IVANA TASSIJA se iskreno zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata KOMET in vsem sodelavkam za podarjene vence in izrečeno sožalje ter spremstvo na zadnji poti.

MARICA MARIČ

ZAHVALA

Zahrbtna bolezen nam je mnogo prezgodaj odtrgala ljubelega moža in očeta JOŽETA BAJUKA z RADOVICE.

Vsem, ki ste nam v težkih trenutkih kakor koli pomagali, iskrena hvala. Posebna hvala gre OOS TOZD konfekcija in sodelavkam za podarjeno cvetje, denarno in materialno pomoč. Hvala tudi vsem, ki ste nam v težkih trenutkih izrekli sožalje ter spremili mojega moža k zadnjemu počitku.

ZALUJOČA MARIJA
BAJUK Z OTROKI

ZAHVALA

Ob smrti dragega očeta STJEPANA KLEMENČIČA se iskreno zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata KOMET in sodelavcem za podarjene vence ter izrečeno sožalje in spremstvo na zadnji poti.

DRAGICA BRUNSKI

ZAHVALA

Ob nepričakovani izgubi drage mame Milke Sopčič se iskreno zahvaljujem sindikalni organizaciji TOZD metraža ter vsem sodelavcem za podarjene vence, izrečeno sožalje in za spremstvo na njihovi zadnji poti.

SIN MIJO SOPČIČ
Z DRUŽINO

Je zdravilo grenka pilula?

Zapis Željka Bahoriča je njegova šolska naloga pri zaključnem izpitu na srednji tehniški tekstilni šoli, a ga objavljamo, ker se nam zdi zanimiv. Ne zato, ker bi vse zapisano zadevalo našo delovno organizacijo, marveč bolj v razmišljanje, če se bomo v katerem stavku našli. Razmišljanje, ki naj pripomore k izboljšanju. To pa je tudi namen vsake kritične misli. Teh pa v razmišljanju Željka Bahoriča ne manjka.

V zadnjem času se v našem časopisju, kljub prejšnjim dokaj optimističnimi napovedim o obetavnih premikih v našem gospodarstvu, pojavljajo med vrsticami ali v vato uspehov zavite alarmantne novice o našem slabem gospodarjenju. Vrstijo se politični apeli na množice delovnih ljudi, na našo družbeno in delavno zavest, ki naj bi nas peljala k boljšemu in učinkovitejšemu delu, apeli za dosledno izvajanje zakona o združenem delu. Ta naj bi delavcem dajal vse možnosti, največje do sedaj, da razpolagajo s pogoji in rezultati svojega dela, da odločajo, kako se bo dohodek ustvarjal, kako razdeljeval in kako pretakal tja, kjer je najbolj potreben.

Delovni apeli prihajajo od zgoraj. Pri tem se sprašujem, zakaj ne od spodaj, zakaj naši delavci niso bolj revolucionarni. Mar je razlog v tem, da imajo zvezane roke, zvezane zato, ker

ne razpolagajo z vsemi potrebnimi informacijami in znanjem, ki bi jim omogočala razumevati širša družbena dogajanja in pojave v njihovih delovnih organizacijah? Ali morda zato, ker ne vedo, kako zgrabiti „stvar“ za vrat? Rep jim mahlja pred nosom, često jih moti, toda glava je v pisarnah. Glava, ki se rada razrašča kot zmaj... Tarnamo, da produktivnost našega dela ni takšna, kakršna bi z našimi rokami, glavami, dobri stroji in opremo, z našimi interesi za večji zaslužek, lahko bila.

Ugotavljamo, da naše gospodarstvo še zdaleč ni trdno, kajti doživlja nenehne spremembe. Smo res tako slabi gospodarji z družbenim premoženjem, kot kaže večina ekonomskih pokazateljev? Zakaj delamo manj kot bi lahko? S temi vprašanji se počasi bližamo problemu dohodkovnih odnosov v naši družbi, ki temeljijo na danem

(ne) vrednotenju dela. Delu čast in oblast. Pri tem nobeno družbeno potrebno delo ne bi smelo biti izjema. Pa je res tako?

Z odgovorom se ni treba veliko mučiti, kajti ni tako. Poglejmo samo, kako se polnijo pisarne, tja od delovnih organizacij pa do najvišje družbene uprave! Lepe roke in delo na toplem se danes najbolj ceni, če sklepamo po plačilu. Kako bi sicer lahko navadna pisarniška delavka, administratorica, zaslužila več kot, na primer, visokokvalificiran strugar. Po takšnih merilih politični funkcionar služi veliko več kot, na primer, tehnični strokovnjak ali teoretik? ... In tako bo vse dotlej, dokler v delovnih organizacijah v TOZD ne bodo vedeli, kakšne skupne službe sploh potrebujejo, kateri kadri in strokovne službe so jim potrebne in katere ne. To bo prva svobodna menjava dela, ki pa jo zaekrat še nimamo. Pač pa imamo iz starih uprav prelevljene strokovne službe, ki se često širijo po zakonu birokracije, ne dajejo pa od sebe tiste strokovnosti, proizvodnih, organizacijskih in razvojnih načrtov ter informacij za neposredne delavce, ki bi jih ti potrebovali za boljše delo.

Naj takoj pojasnim, da z delovnim ljudstvom mislim na vse ljudi, ki kakorkoli združujemo svoje delo, oziroma vse, ki karkoli delamo. Pa poglejmo naprej. V središču pozornosti je produktivnost dela v naši DO, kakšno dosegamo in kakšno bi lahko dosegli s smotrnejšim in učinkovitejšim gospodarjenjem. Rast produktivnosti dela je majhna, to praktično pomeni, da vedno slabše koristimo svojo delovno energijo, orodja in stroje in da naš povečan dohodek ni toliko rezultat boljšega dela. Koga lahko obtožujemo za to nedelavnost? Vsakakor ne samo in še najmanj delavce, neposredne proizvajalce, veliko bolj pa našo organizacijo dela in poslovanja! Imamo zelo slabo izkoriščene delovne kapacitete, zelo velik procent odpada, zaradi česar za en izdelek porabimo več surovin in časa.

Ko govorimo o večji produktivnosti dela, pri tem ne smemo misliti na rast proizvodnje z večjimi delavčevimi naporimi, ampak na večjo proizvodnjo ob manjših naporih! Za to imamo vse pogoje: naša tehnična oprema je iz zadnjih let, to se pravi, da ni zastarela. Naši delavci se vedno bolj usposablajo. Torej njihova usposobljenost ne ovira rezultatov dela. Poraja se mi misel, da naši strokovni kadri

niso dobro razporejeni in izkoriščeni, saj znaša njihova povprečnost dela 5 do 6 ur dela dnevno, ponekod pa še manj. Razmerje med neposrednimi proizvajalci in uslužbenci marsikje znaša ena proti ena. Zdravilo za to bolezen daje zakon o združenem delu, ki ponuja recept za drugačne delovne odnose. Nagrajevanje po delu in rezultatih dela je odločilnega pomena na produktivnost dela, za zanimanje ali nezanimanje delavca za to, koliko in kako dela!

Zakaj naj v boju za stabilizacijo le eni stiskajo pasove, medtem ko jim drugim, pod isto streho, ni treba? Ni jih treba tudi tistim, ki uživajo sadove „svobodne“ (zaenkrat še v narekovajih) menjave dela v raznih neproizvodnih družbenih dejavnostih, niti ne v družbeno političnih organizacijah in institucijah zaposlenim ljudem, ki so često najglasnejši pobudniki drugačnega vrednotenja dela. Vse to govori, da naše delo še zdaleč ni združeno in da se bomo morali še krepko boriti, preden bo res zaživela svobodna menjava dela.

Samo poglejmo v TOZD, v katerih delamo, koliko lahko vsi samoupravljalci odločamo o ustvarjenem dohodku in koliko še vedno naše skupne službe in upravna administracija razpolagajo s škarjami, s katerimi se reže naš dohodek na koščke. Koliko smo seznanjeni s poslovanjem lastne organizacije, koliko vemo o prelivanju dohodka in njegovi delitvi, o tem, kolikšen delež smo mu dali mi in koliko naši sodelavci?

Koliko in kakšne informacije dobivamo, da bi lahko samoupravno odločali o pogojih in rezultatih svojega dela? Dokler nimamo pregleda nad takimi podatki, smo lahko izigrani in z nami lahko prosto manipulirajo! Skupen cilj nam je, to vsi vemo, večanje dohodka. Toda, kako ga povečati? Ne z večjo produktivnostjo, temveč s kreditiranjem v včasih tudi nepremišljene investicije, z višanjem cen in administrativnimi ukrepi, namesto da bi se zagrizli v zaloge, skrite za slabo organizacijo dela in poslovanja, za drobitvijo kapitala in proizvodnih možnosti.

Dobro se zavedam, da opisovanje teh pojavov ne zahteva velike modrosti niti poguma. To vemo bolj ali manj vsi. Na znamo pa biti, in to velja za večino, dovolj pogumni in revolucionarni v njihovem spreminjanju, v odpravljanju nepravilnosti, ki jih vidimo v svojem

neposrednem delovnem okolju. Raje zmignemo z rameni, češ, kaj se bom mešal v to. Nastala bo samo še večja zmešnjava, saj ne vem, za kaj gre. Samo opekeli bi se ali osramotili, raje imam mir in delam svoje delo.

Dokler bomo takšni, nam zdravilo ne bo pomagalo, ker se ga bomo branili. Je namreč grenka pilula vztrajne revolucionarnosti.

ŽELJKO BAHORIČ

Ne prezrite

**SKLEP
O VIŠINI
DRUŽBENO-DENARNE
POMOČI IN
DOHODKOVNIH
POGOJH V LETU
1981 V
OBČINI METLIKA**

1. Pravico do družbene pomoči ima v znesku: 1.000 din, vsak otrok, če dohodek družine, v kateri živi, oziroma v katero spada, ne presega 2.200 din na družinskega člana mesečno; 600 din, vsak otrok, če je dohodek družine, v kateri živi, oziroma v katero spada, od 2.200 – 2.800 din na družinskega člana mesečno; 350 din, vsak otrok, če je dohodek družine, v kateri živi, oziroma v katero spada, od 2.800 – 3.900 din na družinskega člana mesečno.

Pri ugotavljanju upravičenosti do denarne pomoči se upoštevajo vsi dohodki družine, ne glede na vir ali predpis, po katerem jih družina ali otrok ima. Dohodek družine se deli na število članov.

2. Pravico do povečane denarne pomoči ima v znesku:

320 din mesečno telesno ali duševno prizadet otrok, če je ugotovljeno, da je zaradi otrokove prizadetosti družina v bistveno težjem socialnem položaju; 150 din mesečno otrok, ki ima edinega hranilca, če znesek otrokovega dohodka (preživnina, družinska pokojnina, itd.) ne presega 1.400 din mesečno, in če je ugotovljeno, da je družina zaradi tega v bistveno težjem socialnem položaju.

Pogoji za pridobitev pravice iz 1. in 2. alinee te točke so določeni z dogovorom o enotnih merilih za pridobitev pravice do minimalnega obsega denarne pomoči, ki ga sprejme skupščina Skupnosti otroškega varstva.

3. Za člane občanove družine se štejejo še starši, ki jih občan in njegov zakonec preživljata, s tem da se dohodek iz kmetijske dejavnosti upošteva v 6-kratnem znesku.

4. Dohodek iz kmetijske dejavnosti sorodnika s katerim živi občan v skupnem gospodinjstvu in je zakoniti dedič njegovega posestva, se upošteva kolikor občan ne dokaže, da tega dohodka nima, če pride na člana družine lastnika posestva, ki jih on preživlja več kot 5.000 din katastrskega dohodka.

5. Ta sklep velja od 1. maja 1981 dalje.

PREDSEDNIK SKUPŠČINE
SOV METLIKA:
JOZICA CIGIČ, l. r.

Vraževerje še živi

Ljudožerci niso ne zahrbtni, morilci in ne pokvarjeni sladkusi. Tistega, kar jejo, nimajo za mesno delikateso, temveč sprejemajo vase moč ubite žrtve. Imenujejo jo „mana“ in naj bi povečala njihovo lastno „mano“. Početje ljudožercev ni sadistični prestop, temveč čarovniški obred.

Sicer pa ne želijo samo predstavnik ljudstev na nižji stopnji razvoja, da bi si prisvojili nekaj moči, sposobnosti ali ugleda drugih ljudi. Ta želja je značilna za duševnost vsakega človeka.

Ljudožerstvo je dandanes že zelo redko – po izjavah narodopiscev naletimo nanj le še v pragzdovih Nove Gvineje in Brazilije. Magična miselnost pa ni razširjena samo pri nižje razvitih ljudstvih, temveč daje dosti dela tudi psihologom v visoko razvitih državah.

Oglejmo si nekaj primerov črne magije. Na zahodnoafriški obali v predelu Sierre Leone so nekoč vsi moški člani črnega plemena na vsi moči pretepli na novo izvoljenega kralja. Sigmund Freud pravi o tem: „To svojo pravico so tako temeljito izkoristili, da nesrečni vladar dostikrat sploh ni doživel kronanja. Zato so si ugledni člani plemena velikokrat pridržali pravico, da so za kralja volili tistega, ki so ga najbolj sovražili.“

Nato Freud pripominja: „Vendar tudi v tako drastičnih primerih ne smemo gledati le na sovraštvo, temveč na obred kot tak.“

O magični miselnosti pri novozelandskem plemenu Maorov je poročal Frazer: „Maorski poglavar ne bo nikoli s svojim dihom razpihal ognja, saj bi dal njegov sveti dih njegovo osebo moč ognju, ta pa hrani, ki se v njem kuha, in hrana človeku, ki jo bo jedel. Človek, ki bo pokusil hrano, bo moral umreti, saj ga je ošnil sveti in nevarni poglavarjev dih.“

Člani plemena Nuba v vzhodni Afriki se bojijo, da bodo umrli, če

bodo stopili v hišo svojega duhovniškega kralja. Vendar ta vera ne velja, če se kralj pri njihovem prihodu dotakne razgaljenega levega ramena. Če pa bi se oni dotaknili njega, bi bili prav gotovo zapisani smrti.

Magične zapovedi in pripovedi so se obdržale še dandanes in v mladih

afriških državah še vedno igrajo precejšnjo vlogo, čeprav je tam že veliko izobraženih in razgledanih ljudi. Prebivalci obalnega področja afriške države Gana častijo kita za boga in kralja. Zato vsakega naplavljenega mrtvega kita pokopljejo z velikimi častmi. Da si ne bi nakopal jeze svojega ljudstva, se je tudi nekdanji ganski predsednik dr. Kwame Nkrumah udeleževal teh pogrebnih svečanosti.

Iz Afrike vedno znova poročajo celo o človeških žrtvah. Pokojnikovo drobovje vržejo v morje, da bi si priprosil dober ribji ulov. Ali pa drug primer: po ponovni izvolitvi liberijskega državnega predsednika Williama Tubmana je liberijsko pravosodno ministrstvo z vso resnostjo vložilo tožbo zoper kandidata, ki je na volitvah podlegel. Obtožba mu je očitala, da si je naročil čarovnika iz sosednje Nigerije in ga pregovoril, da je predsednika Tubmana začaral s strašnim urokom djudju, ki prinaša smrt.

Ta čarovnja širom po Afriki velja za zelo nevarno. Vrač, ki zna čarati

djudju, se lahko spremeni celo v roparsko žival. Iz vzhodne Afrike od časa do časa poročajo o množičnih pokolih, ki jih zagrešijo levji ali leopardji ljudje, ki svoje žrtve razmesarijo z železnimi kremplji.

Z razvojem civilizacije magija brez dvoma izgublja prvotno in neomejeno moč. Vendar kot mešanica vraževerja, čarovnij in skrivnostne črne ter dobrodejne bele magije igra veliko vlogo tudi v visoko razvitih državah, kjer je še vedno mogoče ugotoviti njen izvor.

Se v 17. stoletju so imeli angleški kralji uradno pravico, da so zdravili skrufulozo (tuberkulozno obolenje z oteklimi bezgavkami na vratu). Šele Viljem III., ki je vladal od leta 1689–1702, se je upr temu čarovniškemu postopku. Tudi irski kralji so morali opravljati najbolj nenavadne čarovnije, ki naj bi prinašale srečo in blaginjo ter odganjale zlo od dežele. Vse čarovnije so bile zapisane v debeli „knjigi pravic“. Irski kralji so npr. lahko prebivali v nekaterih mestih samo ob določenih dnevih tedna ali pa prekoračili kako reko samo ob točno določenem času.

V sodobnih državah še mnogi ljudje verujejo v talismane, ki naj bi jim pomagali, in v amulete, ki naj bi jih varovali pred nesrečo. Tej vraži se sicer javno posmehujejo, vendar talismane in amulete na skrivaj vlačijo s seboj – za vsak primer... Naša vsakdanost je vsa prežeta z magičnimi varovalnimi svarili. Zanimivo npr. pri črni mački in nehajmo pri branju iz dlani ali prerokovanju iz kart ter horoskopih, ki naj bi človeka seznanili z vsem dobrim in zlim, ki ga čaka v prihodnosti.

Magičnega izvora so tudi številni ljudski običaji. Mnoge rastline že iz pradavnih časov veljajo za vir življenjske moči. Krščanstvo je uporabljalo številna zelišča in zeliščarstvo se je v katoliških deželah še danes ohranilo.

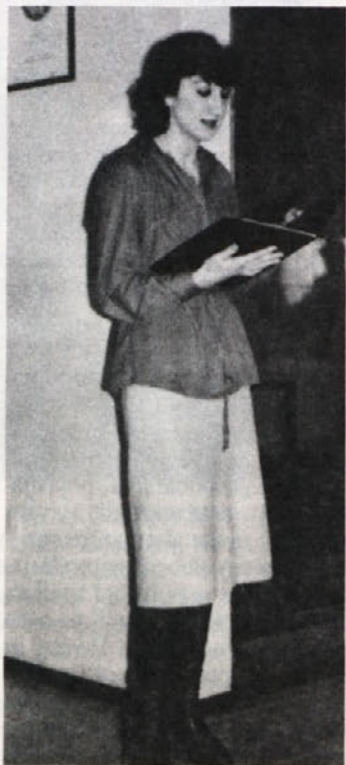
Kaže, da je ključ za razumevanje magične miselnosti sodobni civilizaciji in logično ter znanstveno mislečemu človeku neznan. Šele obsejne narodopisne analize in psihoanalize so ob prelomu stoletja odprle nove poti v svet magije.

Psihiater E. Kretschmer iz nemškega mesta Tublingena meni, da nižje razvita ljudstva še vedno ne ločijo sveta okrog sebe na strogo omejene moralne in pravne norme. Vsaka stvar ima po njihovem mnenju dušo, je živa in vsebuje čarodejne moči, ki se imenujejo „mana“. Ker pripadniki nižje razvitih ljudstev mislijo v slikah, in ne abstraktno, so se najrazličnejše stvari v njihovih možganih zlele v določeno sliko. Predvsem najmočnejša čustva, kot so npr. strah, nagon, poželjenje, dajejo tem slikam smisel in pomen. Čustva in slike tak človek poveže. Kretschmer pravi: „Zabliska se, in takoj potem človek slučajno pade mrtev na tla. To v predstavniku nižje razvitega ljudstva zbudi prepričanje, da je blisk najboljši znak za bližnjo smrt.“

Za razumevanje magičnih predstav je velikega pomena tudi izraz tabu. Stvari in dejanja, ki se človeku iz različnih vzrokov gnusijo ali mu niso všeč, pa jih na skrivaj vseeno obožuje ali si jih želi, je precej tudi v našem okolju. Kdor pa popušča svoji sli ali pa zataji svoja čustva, se spušča v nevarnost, da bo podrl socialne vezi družbe, v kateri živi. Zato lahko imamo razne tabuje za najstarejša moralna zakonska določila človeštva.

Sigmund Freud je opozoril na te stvari: „Človek, ki je prelomil tabu,

postane sam tabu, ker ima nevarno lastnost, da bi premotil druge, da bi mu sledili. Zaradi tega se mu morajo izogibati.“

PRIZADEVNI MLADINKI – Majda Vardijan iz Beti ni samo dobra pevka, pač pa tudi odlična recitatorka, povezovalka programov. Poleg vsega tega je pomembno tudi to, da nikoli ne odreče prošnji. Pa naj gre za prireditve v delovni organizaciji, v kulturnem domu Edvarda Kardelja ali kje drugje.

Enako prizadevna in delovna je Vera Žugelj iz delovne organizacije Komet. Poleg prijaznosti, ki ji je ne manjka, ima Vera prijeten glas in uglajen nastop.

Naši znanci:

VESNA POŽAR JE ŠIVILJA v Dobovi, v naši TOZD. Tu dela že osem let, je poročena in ima hčerkico, mož pa je zaposlen pri Slovinu v Brežicah. Mesečno prejme 5500 do 600 dinarjev. Vesna Požar z zaslužnim denarjem ni zadovoljna, prav tako se huduje nad normami. „Normirka prihaja iz Metlike“, razlaga Požarjeva, „zmeraj se ji mudi, norme niso dobro postavljene.“ Pa še nekaj je, kar Požarjevi ni všeč. To je pogosto menjavanje izdelkov, kar otežkoča doseganje

in preseganje norm. Sicer pa se Požarjeva rada – smeje. (Tekst in foto: Janez Žele)

VEZILO, glasilo delovnih ljudi DO Beti in Kometa, ureja uredniški odbor: Toni Gasperič (glavni in odgovorni urednik), Slobodanka Videtič, Janez Zele, Desimir Milovanović, Vida Šegina, Marija Jakljevič, Jože Gerkič, Tone Omerzel, Ivica Rajgelj, Jožica Cigič, Zdenka Gerkič, Branko Herak, Milena Pavuna, Zvonka Gorenc, Sonja Zorc, Marjetka Zele, Milka Mavrin, Jože Novak, Vera Kostelec, Miomir Čikič, Ivan Brodarič in Irena Kostec. Tehnični urednik: Janez Pezelj. Vezi- lo izhaja v nakladi 2300 izvodov, in sicer enkrat na mesec. Priprava in stavek ČZP Dolenjski list, Novo mesto, tisk: Knjigotisk, Novo mesto. Naslov izdajatelja: Beti, Tovarniška 2, Metlika.